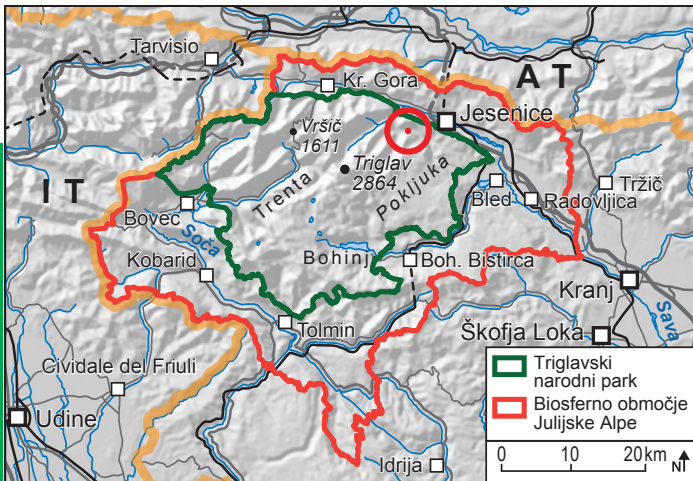

Infocenter Triglavska roža Bled
Ljubljanska cesta 27, 4260 Bled
T: 00 386 (0) 457 80 205
E-pošta: triglavski-narodni-park@tnp.gov.si
www.tnp.si

Tisk zloženke Pocarjeva domačija v dolini Radovne je finančno podprla:

IZDAL Javni zavod Triglavski narodni park
BESEDILO Tea Lukan Klavžer
FOTOGRAFIJE Tea Lukan Klavžer, Luka Markež, Jože Mihelič,
Aleš Zdešar
KARTOGRAFIJA Miha Marolt

OBLIKOVANJE
UREDILA Tea Lukan Klavžer
TISK Tiskarna knjigoveznica Radovljica, d.o.o.
NAKLADA 4.000 izvodov
VIR PODLAGE ZA KARTO Javne informacije Slovenije, GURS, DPK
1000 (2008)

september 2015

DOLINA RADOVNE

Dolina Radovne leži na robnem območju Triglavskega narodnega parka, globoko vrezana v SV del apnenčastih Julijskih Alp. Začne se na izteku dolin Krme in Kota, katerih potoka je reka Radovna pretočila v geološki preteklosti, in se razprostira od SZ na JV. Do Krnice jo objemata prostrani visoki kraški planoti Pokljuka in Mežakla. Dolinsko dno je ozko. Ponekod so na apnenčastih ledeniških nanosih nastali grbinasti travniki. V zadnjih desetletjih jih zaradi hitrejše obdelave vse pogostejše izravnavajo, tako pa žal izgineva kulturna krajina. Strme dolinske bregove poraščajo mešani gozdovi. Reka, ki je poimenovala dolino in zaselke, izvira v Zgornji Radovni kmalu pod Gogalovo domačijo. Napajajo jo večinoma pod površjem tekoče vode iz Triglavskega pogorja med Kotom in Krmo.

Preden zapustimo Zgornjo Radovno, se je vredno sprehoditi še do velikanske Gogalove

lipe. Pravzaprav gre za lipovec, ki ima v prsni višini kar 642 cm obsega. Bogato razrasla krošnjavzpne približno 25 m visoko. Strokovnjaki so prisodili lipovcu okrog 500 let starosti.

V spodnjem delu doline se v strmem pobočju nad Krnico odpira vhod v Gorjansko jamo z globino 153 m, skupna dolžina njenih rovdov pa je okrog 1300 m. Nekdaj je bila urejena za turistični obisk, danes pa je dostopna le v spremstvu jamarjev. V jami nasprotno apnenčasto pobočje pa je do 50 metrov globoko zarezana skoraj dva kilometra dolga Pokljuška soteska. Med taljenjem ledenikov jo je izdolbel tok Ribščice. Ko je voda usahnila, je nastala največja fosilna soteska v Sloveniji.

Krnica je tudi kraj, kjer Radovna z ostrim kolenom spremeni smer in zavije proti SV, nato pa reko vklene 1600 metrov dolgi Vintgar s strmimi in prepadnimi stenami. Sotesko zaključuje mogočni 13-metrski slap Šum, eden redkih rečnih slapov pri nas.

POCARJEVA
DOMAČIJA V
DOLINI RADOVNE

POCARJEVA DOMAČIJA

Po pripovedovanju naj bi bile v Radovni sprva le pašne planine gorjanskih kmetov, šele kasneje naj bi se v Spodnji, Srednji in Zgornji Radovni naselili tudi za stalno. V Zgornji Radovni je bilo v fevdalnem obdobju šest kmetij z domačimi imeni Pr' Gogal, Pr' Guhar, Pr' Biščk, Pr' Požrvu, Pr' Psnak in Pr' Pocar.

O starosti Pocarjeve domačije govorijo listine, najdene v hiši. Najstarejša nosi letnico 1609, v tisti iz leta 1672 pa je prvič zapisano ime Potzer. V stoletjih se je na domačiji zvrstilo mnogo rodov, toda danes nihče ne živi na njej. Stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje sta spomeniško urejena in muzejsko opremljena, tako da obiskovalcem vsaj delno dokumentira življenje in delo ter stavbno dediščino preteklih stoletij.

Bogastvo Pocarjeve domačije so bili gozdovi, pašniki, rovti, travniki in njive, posredno pa se njena gospodarska moč vidi v velikosti

stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja. Živinoreja in z njo povezane dejavnosti so zagotavljale glavni zaslužek in hrano za preživetje. Kljub obsežni posesti je bilo stavbišče za domačijo izbrano varčno in pretehtano. Ob nekdanji poti med travniki je v gručo strnjena stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje ter manjši hlev za drobnico in leseni svinjak.

Stanovanjska stavba je zidana, pritlična, tradicionalnega tlorisa, njeni prostori pa so nanizani na osrednjo vežo. Glavni bivalni prostor je »hiša« s »hišno kamro« in z letnico 1775 na stropnem tramu. Iz veže je dostop v črno kuhinjo, v kamro za preužitkarje in v klet za spravilo repe, zelja, korenja, krompirja. Iz veže vodijo tudi stopnice na podstrežje – na njem se ponovi tlorisna razporeditev prostorov, vendar v preprostejši izvedbi. Tu so v številnih skrinjah hranili oblačila in osebne predmete, najdemo dve dolgi skrinji za žito

ter posebno, trdno in tesno grajeno leseno kaščo za hrambo živil, mesa, masti in moke. Kašča je datirana z letnico 1794.

Pri notranji opreми stanovanjske hiše moramo poudariti, da so vsi predmeti del opreme, ki se je nekdanj spontano, iz leta v leto, iz desetletja v desetletje, skozi stoletja uporabljala, izdelovala, kupovala, razmeščala, odlagala in plastovito nalagala. V stavbi je na ogled le del predmetov, ki časovno in muzejsko predstavljajo celovito opremo nekega prostora.

Zunanost stanovanjske stavbe je ostala skoraj nespremenjena. Vhod v hišo je zidan, polkrožen, vrata so stara, lesena, enokrilna. Nad njimi je na tram ostrejša pritrjena stara, na deščico izpisana hišna številka 13. Hišno pročelje krasí freska Višarske Marije in manjša freska Križanega z Marijama. Stanovanjsko hišo prekriva dvokapna, z deskami krita streha z

obojestranskima čopoma. Pred »hišno kamro« je manjši ograjen vrt s pušpanovim grmom.

Gospodarsko poslopje je nadstropna stavba z delno zidanim, delno lesenim pročeljem in z lesenim nadstropjem, ki je prekrito z dvokapno streho z obojestranskim čopom. Tloris je vzdolžen in ga v pritličju sestavljajo štirje med seboj ločeni prostori. Vsak prostor, goveji, ovčji, kozji hlev ter listnjak, ima vhod z južne, dvoriščne strani. V nadstropju je dvoje prostorov: nad listnjakom je »pod« za mlatenje ali otepanje žita, nad hlevi pa osrednji, velik senik. Na čelni, zahodni strani gospodarskega poslopja je delno kamnit, delno lesen most za dovoz voz na senik.

Obnovljeno gospodarsko poslopje ima muzejski in razstavni namen, saj so v njem predstavljeni kmečko orodje in vozovi, hkrati pa Triglavski narodni park, v katerem leži Pocarjeva domačija.